

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 456/2026
28.04.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Вуковић, председника већа, Јасмине Васовић, Слободана Велисављевића, Светлане Томић Јокић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Александра Петровића, поднетом против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године и 12Кж3.бр. 2/26 од 06.02.2026. године, у седници већа одржаној дана 28.04.2026. године, већином гласова, донео је:

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Александра Петровића, па се **УКИДАЈУ** правноснажне пресуде Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године и 12Кж3.бр. 2/26 од 06.02.2026. године и предмет **ВРАЋА** Апелационом суду у Нишу на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године усвојена је жалба јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Пироту и пресуда Вишег суда у Пироту К. 23/24 од 25.03.2025. године преиначена, тако што је окривљени АА оглашен кривим због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 10 месеци коју ће издржавати у просторијама у којима станује - у селу ..., уз примену електронског надзора, а које просторије не сме напуштати осим у случајевима прописаним Законом, а уколико два пута у трајању до шест часова или једном у трајању преко шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне издржи у Заводу за извршење казне затвора. Одлучено је о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу 12Кж3.бр. 2/26 од 06.02.2026. године одбијена је, као неоснована, жалба браниоца окривљеног АА и пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Александар Петровић, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, с тим што бранилац у захтеву наводи да захтев подноси и против правноснажне пресуде Вишег суда у Пироту К бр. 23/24 од 25.03.2025. године, којом је „оптужени АА из ..., ..., оглашен кривим за извршено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ“, али је очигледно из навода захтева да се истим побијају само напред означене правоснажне пресуде - Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године и 12Кж3.бр. 2/26 од 06.02.2026. године, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости као основан и пресуде Апелационог суда у Нишу у односу на окривљеног АА преиначи у ослобађајуће, јер није доказано да је учинио кривично дело.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са одлукама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је нашао:

По налажењу Врховног суда основано бранилац окривљеног АА - адвокат Александар Петровић, указује да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, с обзиром на учешће у поступцима пред Апелационим судом у Нишу судија које су се морале изузети и то судије Мирјане Ђорђевић и судије Зорана Поповића.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ће судија или судија поротник бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или је учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак, ако овим законом није другачије прописано.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети.

Из списка предмета произлази да је пред Апелационим судом у Нишу у кривичном поступку који је вођен против окривљеног АА, због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, приликом одлучивања о изјављеној жалби Вишег јавног тужиоца у Пироту дана 19.09.2025. године, након одржаног претреса донета пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године у већу састављеном од судије Мирјане Ђорђевић, председника већа и судија Тамаре Савић и Јелене Миладиновић, чланова већа.

Такође, из списка предмета произлази да је Апелациони суд у Нишу у већу састављеном од судије Мирјане Ђорђевић, председника већа, Горана Митића и Дијане Јанковић, чланова већа донело решење Кж2 391/2021 од 21.06.2021. године којим је одбијена као неоснована жалба браниоца окривљеног АА изјављена против решења

Вишег суда у Пироту Кв бр. 32/21 од 13.05.2021. године, којим је потврђена оптужница Вишег јавног тужиоца у Пироту Кт бр. 16/14 од 16.02.2021. године.

Одредба члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, прописује изузеће судије или судије поротника који је учествовао на главном претресу, те како је у конкретном случају веће Апелационог суда у Нишу, између осталих, чинила и учествовала у доношењу одлуке судија Мирјана Ђорђевић, која је у истом предмету одлучивала о потврђивању оптужнице, то је доношењем побијане другостепене пресуде учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) у вези члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Поред изнетог, из списка предмета произлази да је судија Зоран Поповић учествовао у доношењу пресуде Апелационог суда у Нишу 12КжЗ.бр. 2/26 од 06.02.2026. године, којом је одбијена као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године потврђена, као и да је именовани судија претходно учествовао у доношењу решења Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 550/2023 од 18.03.2024. године, којом је усвојена жалба Вишег јавног тужиоца у Пироту и пресуда Вишег суда у Пироту К бр. 14/21 од 15.05.2023. године (којом је окривљени АА ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. КЗ) укинута и предмет враћен истом суду на поновно суђење.

Из наведеног се утврђује да је судија Зоран Поповић поступао у два степена, тј. у доношењу одлуке другостепеног суда и потом у већу које је донело одлуку у трећем степену у једном и јединственом поступку.

Приликом одлучивања у другостепеном поступку, а по жалби изјављеној против прве првостепене (ослобађајуће) пресуде донете у овом кривичном поступку судија Зоран Поповић, као председник већа, је био упознат са целокупним списима предмета, што значи и са предметом оптужбе, па је то веће решењем укинуло првостепену ослобађајућу пресуду (која је донета са оценом првостепеног суда да није доказано извршење кривичног дела), са образложењем да Апелациони суд налази да су разлози првостепене пресуде неразумљиви и суштински неприхватљиви, имајући у виду противречности које произлазе из одбране оптуженог о службеним радњама које је предузимао, јер су исте у супротности са садржином службених исправа и штетних последица које су проистекле сачињавањем истих, а које су настале невршењем службене дужности оптуженог као председника савета МЗ „...“, па је по налажењу Врховног суда, у тој фази поступка заузет став у погледу закључака донетих у првостепеној ослобађајућој пресуди, да би суд у другом степену донео осуђујућу пресуду и потом у трећем степену потврдио ту одлуку у већу којим је председавао судија Зоран Поповић.

Врховни суд је имао у виду да предмет одлучивања пред судом другог степена није оптужба у ужем смислу речи, али у овом случају налази да судија који је био члан већа приликом доношења одлуке којом је укинута ослобађајућа пресуда, има предубеђење у односу на предмет оптужбе, које је таквог квалитета и значаја да је учешће тог судије, као председника већа, у доношењу мериторне одлуке у трећем степену, а којом је одбијена жалба браниоца окривљеног изјављена на другостепену пресуду, којом је окривљени оглашен кривим због извршења кривичног дела за које је оптужен и та пресуда потврђена, околност за његово обавезно изузеће.

Одредбом члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода је гарантовано да свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.

Одредбом члана 32. став 1. Устава РС утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега.

Имајући у виду наведено као и цитиране одредбе члана 32. став 1. Устава РС и члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, које су суштински идентичне, Врховни суд налази да је у циљу заштите права на правично суђење, што подразумева и право на непристрасан и објективан суд, неопходно искључити ситуације у поступку које би довеле до одређеног предубеђења судије о предмету поступка, а што је и суштина процесних одредби о обавезном изузећу судије и других процесних субјеката од поступања у предмету (члан 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП).

Наиме, неспорно је да је судија у складу са својом функцијом и по закону, дужан да у свакој прилици одржи поверење у своју објективност, али јасна одређеност према предмету оптужбе судије који је у конкретном кривичном поступку одлучивао по жалби изјављеној против прве првостепене (ослобађајуће) пресуде, таквог је степена, да представља околност због које се тај судија, треба изузети од судијске дужности приликом доношења пресуде у трећем степену, иако та процесна улога није изричито прописана одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, која прописује разлоге за обавезно изузеће.

По оцени Врховног суда, у наведеној ситуацији, при одлучивању у трећем степену, постојао је разлог за обавезно изузеће судије Зорана Поповића, јер како је наведено, разлози укидања ослобађајуће пресуде нису били само формалне природе, који да су такви не би дотицали меритум ствари, већ се из напред изложеног утврђује супротно тј. да су судска већа и у другом и у трећем степену (са учешћем судије Зорана Поповића у оба степена), разматрала материјално правна питања односно управо суштину ствари.

Због тога, по оцени Врховног суда, разматрање и оцењивање суштине ствари, у два степена одлучивања у јединственом поступку, у конкретном случају, представља разлог за обавезно изузеће сходно члану 37. став 1. тачка 4) ЗКП, без обзира што оваква процесна ситуација није изричито прописана том одредбом.

Према ставу Уставног суда, изнетом у одлуци Уж 4461/2010, законску одредбу о обавезном изузећу (члан 37. став 1. тачка 4) ЗКП), не би требало тумачити на начин да учешће судије у доношењу било које одлуке нижег суда у истом предмету има за последицу његово изузеће из поступка по жалби. У конкретном случају, међутим, имајући у виду природу одлука у чијем доношењу је учествовао судија Зоран Поповић, по оцени Врховног суда, је повређено и право на правично суђење из члана 32. став 1.

Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода.

Како судија Зоран Поповић, у складу са напред наведеним, није изузет приликом одлучивања о жалби изјављеној против друге другостепене одлуке у овом кривичном поступку пресудом донетом и у трећем степену учињена је битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Због учињене битне повреде одредаба кривичног поступка и у циљу отклањања повреде права на правично суђење, Врховни суд је укинуо побијане пресуде Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године и 12Кж3.бр. 2/26 од 06.02.2026. године усвајањем захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА и предмет вратио Апелационом суду у Нишу, на поновно суђење, да се отклањањем наведене повреде донесу правилне и законите одлуке.

Имајући у виду разлоге укидања побијаних правноснажних пресуда (Апелационог суда у Нишу Кж1 231/25 од 19.09.2025. године и 12Кж3.бр. 2/26 од 06.02.2026. године), то се Врховни суд није упуштао у разматрање осталих навода захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, налазећи да су за сада беспредметни.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу одредаба члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Татјана Вуковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић